

**סיכוני פריקה אלקטרוסטטית בסביבה
נפיצה, ניתוח אירועים ותאונות
וחקר כשלים, תעשיית הפרמה**

הוכן ע"י: משה נצר

netzerm@netvision.net.il

יועץ לפיקוח על מטענים סטטיים ומניעת אווירה דליקה

מאי 2026

תכולה:

- ❑ מבוא: ההיסטוריה של מודעות לסכנות החשמל הסטטי
- ❑ דוגמאות של הרס מפיצוצים ודליקות
- ❑ תכונות דליקות ופיצוצות של אבק
- ❑ משולש הכשל האלקטרוסטטי
- ❑ פנטגון הפיצוץ בתרחיף אבק
- ❑ "כמעט" מימוש של משולש הכשל
- ❑ תיאור של מספר אירועים ותאונות עקב חשמל סטטי בתעשייה

המגדל התמוטט בפיצוץ אדיז; חשבת'י שמדובר בפיגוע חבלני"

1 מודיעין, 47 סקינדור רביר, נהרג כתאונה שאירעה במפעל לייצור מזון לבעלי חיים ליד עכו 1 רבצסקי, עולה חיים בן 40 נמצע קשה 1 הפיצוץ נגרם כתוצאה מחדירת חשמל סטטי

המגדל התמוטט בפיצוץ אדיז; חשבת'י שמדובר בפיגוע חבלני

1 מודיעין, 47 סקינדור רביר, נהרג כתאונה שאירעה במפעל לייצור מזון לבעלי חיים ליד עכו 1 רבצסקי, עולה חיים בן 40 נמצע קשה 1 הפיצוץ נגרם כתוצאה מחדירת חשמל סטטי

המגדל התמוטט בפיצוץ אדיז; חשבת'י שמדובר בפיגוע חבלני

1 מודיעין, 47 סקינדור רביר, נהרג כתאונה שאירעה במפעל לייצור מזון לבעלי חיים ליד עכו 1 רבצסקי, עולה חיים בן 40 נמצע קשה 1 הפיצוץ נגרם כתוצאה מחדירת חשמל סטטי

החרבת מפעלים עקב פיצוץ אבק

Year	Country	Description	Killed	Injured
1945	Canada	Port elevator in Port Arthur, Ontario	22	27
1970	Norway	Grain silo in Stavanger Havnesilo	0	0
1975	Canada	Port elevator in Vancouver	5	5
1976	Norway	Grain elevator in Vippetangen	NA	NA
1979	Germany	Flour mill in Bremen	14	50
1979	Spain	Agricultural cooperative in Lerida	10	18
1980	Canada	Port elevator	1	7
1980	Russia	Flour mill in Kalinin	10	7
1981	Canada	Port elevator	0	1
1981	Thailand	Grain storage	2	5
1981	Russia	Flour mill in Chelyabinsk	10	9
1982	France	Barely malt plant in Metz	12	5
1982	Morocco	Flour mill in Rabat	6	20
1982	Russia	Grain elevator in Schinsk	13	36
1985	Argentina	Port grain elevator in Bahia Blanca	22	Many
1985	Canada	Feed mill in Medicine Hat	1	6
1986	Australia	Port elevator in New Castle	0	3
1987	China	Flax dust at a textile plant in Harbin	58	177
1987	Norway	Grain elevator in Vippetangen	NA	NA
1988	Jamaica	Flour mill in Kingston	3	0
1988	Russia	Grain elevator in Kuibyshev	2	NA
1978-1991	USA	All States, 213 cases – chemical and dust explosions, 9.5% of which assumed electrical sparks and ESD	Many	Many

הידבקות אבקה על צינור עקב כוחות משיכה אלקטרוסטטיים ופריקות א"ס מקומיות

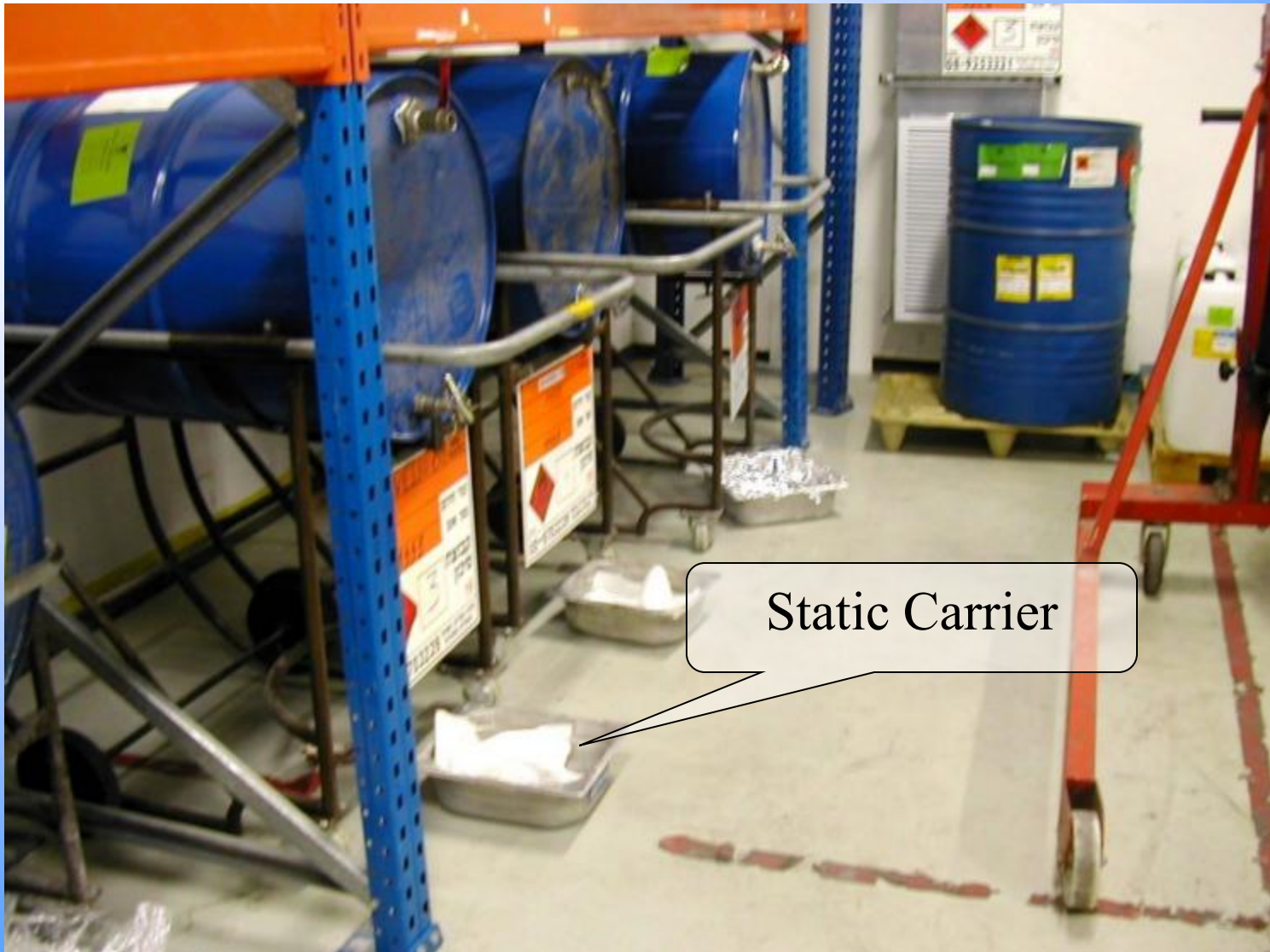
הצתת אדי דלק בעת גישה להפסקת התדלוק בתחנת דלק

משולש הכשל בתחנת הדלק

- **נשא: גוף הנהג**
- **קולטן: הרכב או אקדח התדלוק**
- **אזירה דליקה: אדי בנזין**

"כמעט" מימוש של משולש הכשל

משולש הכשל במחסן כימיקלים

- **נשא: מגשי האלומיניום – התאדות גורמת למטען סטטי נוסף הנצבר במגש**
- **קולטן: קיבול האדם הניגש למגשים או עמדות בנשיאה של החביות**
- **אזירה דליקה: אדי סולבנטיים**

אירוע אש ביבוש ניפרוסול (2004)

- נשא מטען סטטי: מגשי פוליפרופילן והאבקה

- קולטן: גוף היבשן

- אווירה דליקה: אבק אורגני יבש

- תוצאות: נזק היקפי רב למתקן

לקחים עיקריים

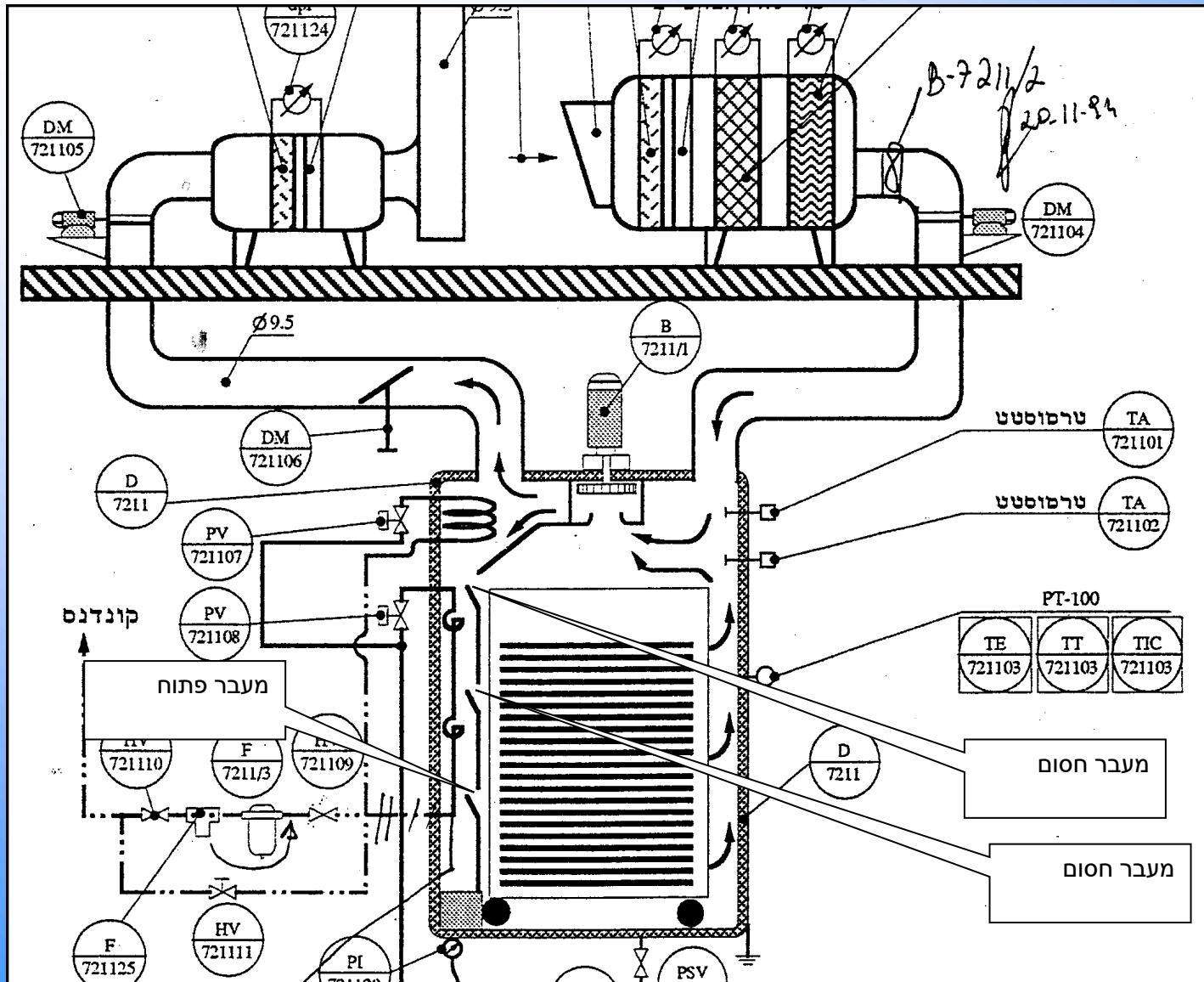
- הלקח העיקרי: חשוב לוודא תקינות היבשן

- יש להבטיח שכל פתחי האוויר ביבשן פנויים ופועלים

- הרחקת היבשן ממתקנים חיוניים כמו לוח חשמל

- מניעת שפך אבק על רצפת התנור.

מבנה תנור ייבוש באוויר חם והתלקחות בעת יבוש הניפרוסול

יבשן ללא נזק והיבשן שניזוק ביבוש הניפרוסול

מגשי פוליפרופילן
מלאים בגושי
ניפרוסול

שרידי היבשן והחומר
שנשרפו

אירוע פיצוץ במיכל ספיגה DMS (2005)

- נשא מטען סטטי: זרם מי קירור בלחץ 4 אטמ'

- קולטן: מי חמצן ו- DMS בתחתית המיכל

- אוויר דליקה: אדי DMS מועשרים בחמצן

- תוצאות: נזק היקפי רב למתקן

לקחים עיקריים

- הלקח העיקרי: הזרמת נוזלים באמצעות טובלן

- נקודות מכוונות להארקת נוזלים מוליכים במיכל

מבודד

- הקמת בריקאדות סביב מיכל עם סיכון מוגבר לפיצוץ

פיצוץ במיכל ספיגה המכיל DMS עקב הזרמת מי קירור

סימולציה של הזרמת מי קירור בלחץ 4 אטמ' לתוך המיכל

דליקה בטעינה של Nefazodone Base לריאקטור, (2003)

הזנה של אבקה על ידי מריצת משפך לתוך ריאקטור עם תערובת היברידיית

הזנה של אבקה על ידי שסתום פרפר מסתובב לתוך ריאקטור עם תערובת היברידיית

אירוע דליקה בסביבת מכונת טבליות 1250, (2000)

- גורם ההצתה: קצר חשמלי עקב חדירת נוזל ניקוי דליק על קבלים טעונים בלוח החשמל של המכונה
- תוצאות: נגרם נזק קל

לקחים עיקריים

- הלקח העיקרי: יש להמנע מלשטוף את המכונות עם סולבנט מוליך; עדיף לשטוף עם דטרגנט בלתי דליק
- הקבלים בלוח חשמל של מכונות יכולים להישאר טעונים גם אם המכונה מנותקת מהזינה החשמלית
- יבוש עם אקדח אוויר לאחר ניקוי עם סולבנט בעייתי כיוון שהוא מייצר אוויר דליקה

ארונית החשמל הצמודה למכונת הטבליות (עדיין נראים עקבות ברורים של הדליקה)

אירוע דליקת מתנול בהודו עקב השארת חבית ללא מכסה וגנרציה של חשמל סטטי עקב התאדות הממס

שואב אבק תקין מימין (חלקים פלסטיים) ומסוכן משמאל

שטוצר מתכתי של שואב
האבק נטען עקב חשמל סטטי
ויכול לגרום לפריקה א"ס
אנרגטית

Moshe Netzer - El
Safety

צינורות גמישים: מימין צינור עם ספירלה מתכתית הדורש הארקה ומשמאל צינור גומי מוליך המאורק אוטומטית בקצוות

שק ענק אנטיסטטי עם חוטים מוליכים וסימון נקודת הארקה

**שימוש בדוגם לא
מתכתי בטוח יותר
מאשר שימוש
בדוגם מתכתי**

IBC עם שריג מתכתי שרצוי שיהיה מוארק. הטובלן רצוי שיהיה פלסטי

הארקת שק למינט בעת הזרמה של טבליות או אבקת API

תודה על השתתפותכם

תודה על השתתפותכם
המשך עבודה בטוחה

